

superfluum erogare pauperibus, sicut beneficia-
tos. Ratio, quia res transeunt cum suis oneribus,
cap. ex literis, de pigrioribus, cap. pastorales, de decimis,
l. 1. c. de distract. pignor. Sed illa bona Ecclesia-
stica habent hoc onus, ergo per hoc quod Papa
ea alicui applicat, non tollit illud onus. Item, quia
in diplomate, quo pensiones conceduntur, ait
Papa se illas concedere, ut commodius possit pen-
sionarios sustentari. Sic tenet Nauar. lib. de reddit.
quæst. 1. num. 79. & licet ipse solum loquatur de
pensionibus ad vitam pensionarij concessis, ta-
men eadem ratio procedit de aliis decimis, &
bonis Ecclesiasticis, quæ in perpetuum dantur, &
iure successione possidentur, & ita de tertijs re-
gijs, id est, de tertia parte decimarum, quæ ipsi
Regibus dantur, innuit Nauar. Idem ibi num. 94.
& Sarmiento lib. de reddit. part. 3. cap. 5. num. 7. di-
cit pensiones habere eandem obligationem, quam
redditus beneficij.

4 Tertia opinio vniuersaliter affirmat pensiones
immunes esse ab hac obligatione, & posse pen-
sionarios libere de illis disponere. Hanc videntur te-
nere Gigas tract. de pension. quæst. 52. & Couarr. cap.
cum in officijs, de testam. num. 6. ibi enim ait posse
pensionarium libere de pensionis redditibus tes-
tari, & si ab intestato decedat, pertinere tales red-
ditus ad legitimis successores: in quo videtur in-
telligere posse etiam in vita libere disponere, &
in hoc sensu intelligit ipsum Sarmiento de reddit.
part. 2. cap. 8. num. 13.

5 Prima conclusio. Pensiones primi generis, sci-
licet quæ Clericis applicantur ratione alicuius
tituli, aut officij Clericalis, aut quia sunt clerici,
habent prædictam obligationem, sicut fructus be-
nificij. Ratio, quia sunt redditus Ecclesiastici,
& per hanc applicationem non eximuntur à præ-
dicta obligatione, quia cum ad id non sit iusta
aliqua causa, non est credendum Papam talem
exemptionem concessisse. Item, quia natura rea-
lis bonorum, sola mutatione personæ variari non
potest: cum ergo ista sit reddituum Ecclesiasti-
corum natura, ut habeant prædictum onus,
etiam si persona muretur, illud habebunt. Item
probat rationibus adductis pro secunda sen-
tentia: & confirmatur ex proprio motu Pij Quin-
ti nuper edito, quo obligantur habentes pen-
siones titulo clericali ad recitandum officium
paruum Beate Mariæ, in quo sentit tales pen-
siones retinere naturam bonorum Ecclesiasticorum.
Ita Sarmiento, & Nauar. locis in secunda opinio-
ne citatis, & Nauar. etiam in Apologia, monito 23,
& 80, & alij.

6 Secunda conclusio. Pensiones secundi generis,
quæ scilicet laicis sunt applicatæ tanquam laicis,
id est, ratione tituli secularis, aut Clericis, nõ quia
Clerici, sed ratione alicuius tituli, aut muneris sa-
cularis, non habent prædictam obligationem, ut
quæ dantur cantoribus, procuratoribus, Aduoca-
tis Ecclesiarum, & similibus. Ratio, quia ista pen-
siones iuste debentur pro illis officijs, & sic non
debent dari cum tali onere. Item, quia iam non
sunt bona Ecclesiastica, sed profana. Ita Soto, &
Cord. ubi supra, & fauer Couar. idem Nauar. dicto
num. 23, & 80. licet non affirmet pensionarios præ-
dictam habere obligationem, excipit tamen ab ea
omnes, quibus pensiones datæ sunt in stipendium
aliquorum actuum, aut officiorum etiam Eccle-
siasticorum: unde infert pensiones datas Carli-

nalibus Legatis, ut in aliquibus rebus inferuiant,
liberas esse ab hac obligatione. Et ratio eius est,
quia non recipiunt talia bona ratione alicuius
iuris percipiendi redditus Ecclesiasticos, sed ra-
tione aliquorum actuum pertinentium ad perso-
nas Ecclesiasticas: & sic sunt bona quasi patrimon-
ialia, sicut acquisita pro Missis, administratione
Sacramentorum, &c. & monit. 64, & 65. Idem con-
cedit de pensionibus ex decimis datis Principi-
bus, & Nobilibus in remunerationem laborum,
& expensarum, quas fecerunt pro Ecclesia; quia
istæ sunt quedam debitorum solutiones; & sic
sunt bona iusta de causa iam alienata ab Ecclesia,
& facta profana, & ob id libera à tali obligati-
one. Sic quidam docti neoterici.

Ultima conclusio. Quantum ad pensiones ter-
tij generis, quæ nec dantur titulo clericali, nec
pro munere aliquo spirituali, nec dantur aliquo
titulo laicali, & pro aliquo munere, & officio
temporali per viam recompensationis beneficij
recepti, aut per viam stipendij alicuius laboris, aut
actus corporalis, sed dantur ad componendam li-
tem super beneficijs ortam, vel ratione permuta-
tionis, aut resignationis, vel ratione alicuius ope-
ris pji, scilicet in sustentationem aliquorum cleri-
corum, vel laicorum, qui indigent saltem ad status
decentiam, probabilis est prædictam obligati-
onem retinere, sicut alios redditus Ecclesiasticos.
Ratio, quia non sunt datæ in stipendium laboris,
nec factæ bona laicalia, sed ad tempus applicatæ
propter aliquas causas pias. Idem probatur omni-
bus rationibus primæ conclusionis. Sic Nauar.
in Apologia, monito 64, & 65, & prædicti neoterici.

D V B I V M XLVIII.

An Clerici, qui habent beneficium non in ti-
tulum, sed in commendam, habeant ean-
dem obligationem conferendi superfluum
pauperibus.

Sic conclusio. Beneficiati, vel Episcopi habentes
in commendam Episcopatum, vel benefi-
cium, possunt de fructibus illius sumere omnia
necessaria ad decentiam sui status, sicut alij be-
nificiati in titulum, & superflua similiter tenentur
erogare pauperibus. Ratio, quia prædicti habent
veram titulum, & ius Ecclesiasticum ad fructus,
& habent veram, & legitimam administrati-
onem, iurisdictionem, & auctoritatem, sicut be-
nificiati in titulum: ergo eandem potestatem,
& obligationem habent quo ad fructus, Nauar.
lib. de reddit. quæst. 1. num. 80. Latè Syluest. verbo
commendam, quæst. 3. ubi quantum ad hoc dubium
refert Ioan. Andr. Host. & alios contrarium te-
nentes: sed hoc ait fieri de facto; eandem conclu-
sionem tenent alij neoterici.

Circa ista beneficia, quæ dantur in commen-
dam, nota, quod si beneficium curatum sit, non
potest dari in commendam, nisi propter ipsius
Ecclesie evidentem utilitatem, & non potest
Episcopus illud commendare, nisi sacerdoti ha-
benti legitimam aetatem, scilicet viginti quinque
annos, & commenda tantum darabit per sex men-
ses. Ita habetur in Concilio Lugdunensi, & cap. num. 6,
de elect. in 6. at si post istos sex menses superior non
providet de beneficio in titulum, potest Episco-
pus interim dum providet, commendare alicui.

Si

Si verò beneficium sit simplex, potest ex duplici
causa commendari, scilicet vel propter Ecclesie
utilitatem, vel ad honestam subventionem com-
mendatarij: & potest commendam ultra semestre
durare. Hæc Syluest. verbo commendam, in principio, &
quæst. 1. 9. & 8. ubi docet posse Episcopum per
spatium sex mensium à die vacationis beneficij
illud alicui commendare: & licet fiat vltima die
sex mensium, durabit commendam per dictos sex
menses: immo etiam si elapsum fuerit semestre
à die vacationis, potest alicui commendare ad
custodiendum, vel saluandum, donec provideat
superior.

3 Secundo nota istum curatum commendata-
rium non esse propriè Prælatum, sed tantum pro-
curatorem, habere tamen legitimam administra-
tionem, & si talis Ecclesiam impetret, tenetur fa-
cere mentionem de commendam, nisi idem benefi-
cium sibi darum in commendam impetret: tunc
enim non oportet mentionem facere de illa. Et
ad talem commendam vocandi sunt patronus, &
alij, qui ex ea læduntur: & si Episcopo conceda-
tur, ut vsque ad certum tempus percipere pos-
sit fructus vacantium Ecclesiarum, non potest
retinere fructus Ecclesie datæ in commendam,
quia non dicitur talis Ecclesia vacare, cum titu-
lus iste canonicus sit, & commendam non expiret
morte commendantis. Hæc omnia probans ex
Doctoribus, & textibus Syluest. verbo commendam,
quæst. 2. 4. 5. 7. 10. & in quæst. 6. docet, duran-
te commendam non posse per ordinarium conferri,
aut renouari, nisi causa cessarit, ex qua fuerat
facta. An verò aliquis possit habere plura benefi-
cia in commendam, dixi supra, ubi de benefi-
ciorum pluralitate.

D V B I V M XLIX.

An beneficiati, quibus referuntur fructus be-
nificij vacantis, possint libere de illis dispo-
nere, vel teneantur in pias causas distribuere.

1 Nota iure cautum esse, ut fructus beneficij, &
præbende, qui tempore vacationis colliguntur,
solutis debitjs, si quæ sint, & solutis his
quæ fuerint necessaria pro seruitoribus, & alijs
oneribus, reliqua vel expendantur in Ecclesie vi-
litate, vel futuro successoris, & si erat Canoni-
cus, collegio Canonicorum referuntur. Ita habe-
tur cap. quia sapie, de elect. in 6. & c. presentis, de offic.
ordin. in 6. cap. relatum et 2. de testam. & extravaug.
Ioan. XXII. suscepi, de elect. notat Couarr. dicto
cap. relatum, pi. 2. & 3. Syluest. verbo beneficium 5. §. 1.
Idem etiam est intelligendum de Episcopatu va-
cante, eius enim redditus futuro successoris referuntur,
& collegium Canonicorum tenetur illi de
ipsis rationem reddere. d. cap. quia sapie, Couar. ibi n. 3.

2 Sit conclusio. Clerici, qui tales redditus per-
cipiunt ex beneficio vacante, quod sibi collatum
est, vel collegium, cui referuntur, non possunt
pro suo libito, nec in proprios vsus, & ipsorum
utilitatem tales redditus distribuere, sed tenentur
in utilitatem Ecclesie, vel alias pias causas eos di-
stribuere. Ratio, quia stipendium illud, & be-
nificium datur propter officium, & ministerium:
sed ille successor toto illo tempore nil laboravit,
ergo non potest recipere stipendium. Item, quia
dantur istis tanquam dispensatoribus; ergo di-

Th. Sanchez Confil. moral. Tom. I.

spensate tenentur. Sic appetit colligitur ex dicto
cap. relatum, ubi enim dicitur: *Is ea bona, sicut & alia
ipsius Ecclesie in Dei timore dispenset.* Et si est col-
legium, quod tales fructus recipit, dicit, quod re-
turn illatum, id est, fructuum debet canonicam
distributionem, & curam habere, ergo non potest
distribuere tanquam bona propria, & tanquam
partem suam. Er Couarr. ubi supra num. 2. ubi
dicit talia bona dari successoris, ut ea distribuatur
sicut alia bona Ecclesie. Et sic explicat Syluester
clericus 4. quæst. 17. num. 13. dicens teneri ea ad-
ministrare sicut bona communia Ecclesie. Ean-
dem conclusionem tenent docti iuniores. Con-
trarium tamen innuit Nauar. summa Lat. cap. 25,
num. 123. ubi, redditus canonice vacantis diuidi
intet successores.

D V B I V M L.

An beneficiati possint per viam testamenti
disponere de bonis suis.

Nota in hac questione esse aliquos magis cer-
ta, in quibus auctores, aut ferè omnes con-
ueniunt, quæ præmittenda sunt, & aliquibus con-
clusionibus explicanda.

Prima conclusio. De bonis immobilibus be-
nificiorum nequeunt Clerici testari. Ratio, quia
illorum non sunt domini, nec illa possunt alie-
nare. Conclusio est certa. Ita Gabr. 4. distinct. 25,
quæst. 8. art. 3. dub. 9. Turrec. 12. quæst. 5. cap. nulli du-
bium, num. 9. Abulens. cap. 7. Math. quæst. 74. Armil.
vers. Clericus, num. 18. Rosella Clericus 4. n. 1. Syl-
u. ibi quæst. 2. D. Anton. 3. part. tit. 10. cap. §. 14. In-
noc. c. cum in officijs, de testam. Nauar. summa Hisp.
cap. 25. num. 128.

Secunda conclusio. De patrimonialibus bonis
possunt Clerici beneficiati testari, & ea quibusvis
relinquere. Ratio, quia horum bonorum domini
sunt, nec vlla lege de iis testari interdicitur, nec
speciali iure ea in pios vsus convertere tenentur,
Ita Nauar. opuscul. de reddit. quæst. 3. num. 1. &
summa Hispan. cap. 25. n. 130. Richard. 4. diff. 45.
articul. 3. quæst. 1. Alenis 3. part. quæst. 36. membr. 5.
art. 3. Panorm. cap. cum omnes, de testam. num. 22.
Gabr. ubi supra. Turrec. ubi supra num. 2. Abulens.
ubi supra, quæst. 75. Couarr. cap. 1. de testam. num. 3.
Molina lib. 2. de primogen. cap. 10. num. 27. Armil.
Rosella, D. Anton. Syluest. ubi supra, & est certum
apud omnes.

Tertia conclusio. Beneficiati possunt testari de
bonis quasi patrimonialibus. Probat eadem
ratio, quæ præcedens conclusio. Ita Nauar.
dicta quæst. 3. num. 1. Innoc. cap. quia nos, de testam.
Hostienis citatus à Syluest. licet aliqui velint hoc
non procedere in distinctis, sed distinguunt, si quasi
patrimonialia relicta tunc Clerico contemplati-
one personæ, potest de illis testari, si verò contem-
platione Ecclesie, ut quia erat parochialis sacer-
dos, non potest. Ita Arm. ubi supra. Syluest. Cleri-
cus 4. quæst. 8. Panormit. cap. cum in officijs, de testam.
Rosel. Clericus 4. num. 3. Ang. Clericus 13. num. 5.
Alenis ubi supra. Et idem videtur tenere Couarr.
cap. 1. de testam. num. 11. ubi plures alios refert; sed
conclusio posita multo prior est.

Quarta conclusio. Quando Clericus consum-
psit aliquid de suo patrimonio in utilitate Eccle-
siae, potest de tanta reddituum quantitate testari.

Ratio,

Ratio, quia id proprie non est de redditibus, sed de bonis patrimonialibus testari. Ita Syluester clericus 4. quæst. 3. Rofel. ibi num. 1. Ang. clericus 13. num. 2. Panormit. cap. cum in officijs, de testament. Nauar. opuscul. de reddit. quæst. 3. num. 6. & 7. & colligitur ex cap. si Episcopus 12. quæst. 5. Subdit etiam Nauar. si beneficiatus de patrimonialibus, vel quasi patrimonialibus bonis in vita erogauit aliquid pauperibus, vel alijs pijs vñibus, potest de eadem quantitate testari cuiumque voluerit. Patet eadem ratione. Item quia, vt diximus supra dub. 38. tanta quantitas reddituum libera manet à speciali obligatione pauperibus dandi, & potest in quosuis vsus conuerti. Ita etiam docti iuniores.

6 Quinta conclusio. Si stando in iure humano loquamur, licet aliqui senserint, non omnibus beneficiatis iure interdictum esse testari de redditibus Ecclesiasticis, sed tantum habentibus administrationem; secus verò de simplicibus beneficiatis (auctores huius sententiæ refert Couar. vbi infra.) at multò probabilius est, omnibus beneficiatis id esse iure prohibitum. Probatur, nam capita hoc prohibentia indistinctè loquuntur de beneficiatis: immo id expresse prohibetur Canonice, qui tamen sunt beneficiati simplices. cap. Episcopus 14. quæst. 1. & cap. relatum est. 2. de testam. Ita Couar. referens plures cap. cum in officijs, de testam. num. 6. Nauar. opuscul. de reddit. quæst. 3. num. 5. & summa Hispan. cap. 25. num. 128. Immo subdit Couar. num. 5. contra Paladanum 4. dist. 15. quæst. 3. art. 6. conclusio. prohibentem esse eisdem testari de bonis ex redditibus Ecclesiasticis acquisitis, & de bonis emptis pecunia, quæ ex iisdem redditibus fuerit collecta: & pro hac parte plures refert, dicens esse communem. Ratio, quia bona Ecclesiæ dicuntur omnia, quæ inuitu Ecclesiæ, aut de Ecclesiæ facultatibus quis acquirit. His positis,

7 Graue dubium est, an ratione consuetudinis liceat beneficiatis testari de redditibus Ecclesiasticis, vbi talis viget consuetudo: & dimissis alijs opinionibus, quas late refert Sarmiento lib. de redditibus, 2. part. à cap. 6. per plura capita: tres sunt præcipue opiniones in hac questione.

Prima sententia tenet talem consuetudinem valere, & excusari à peccato beneficiatos vigore illius testantes, etiam ad vsus profanos, & suis cognatis, & heredibus relinquentes: & sic in Hispania (talis enim consuetudo est in illa ab immemorabili tempore) hoc licebit omnibus beneficiatis, qui Episcopi non sint. Ratio, quia est consuetudo obseruata, & recepta, & tacito Papæ, ac Prælatorum consensu approbata, & lege Caroli Quinti confirmata, quæ habetur lib. 5. ordinam. tit. 8. l. 13. Ita tenent Couar. cap. cum in officijs, de testam. n. 9. Petz lib. 1. ordinam. tit. 3. l. 1. fol. 115. vers. est & aliud. Sarmiento lib. de reddit. p. 4. cap. 1. à num. 8. per plures. Idem cum limitatione tenet Cordub. lib. 3. quæst. 18. ad l. 1. & 2. vbi tenet clericos ex tali generali licentia, vel speciali Papæ posse ex iusta causa testari in vsus profanos: & ait, esse iustam causam vtilitatè Ecclesiæ, vel iam acceptam, quæ sic gratificatur, vel in futurum accipiendam. Pro hac sententia faciunt aliqui, qui sine restrictione aliqua faciunt posse clericos de dictis redditibus testari, vbi talis viget consuetudo. Hi

sunt Palud. 4. dist. 24. quæst. 3. artic. ultimo. Hostiens. Guido, Guillelmus, Benedictus, Ioan. Andr. Philip. Probos, Ioann. Gallus, quos refert Couar. vbi supra; fauet etiam D. Anton. 3. part. tit. 10. c. 3. §. 14. vbi talem consuetudinem referens, eam non reprobat. Et idem Simancas lib. institut. tit. 9. num. 90.

Secunda sententia tenet, talem consuetudinem non esse validam absolutè, sed ad testandum de dictis redditibus ad vsus solum pios, & in modica quantitate; secus ad vsus profanos, vel in magna quantitate, quia esset valde onerosa Ecclesiis. Ita Syluest. Clericus 4. quæst. 2. & 3. Rofel. ibi num. 1. Ang. Clericus 13. num. 2. Turrecrem. cap. nulli dubium 12. quæst. 5. num. 11. Gabr. 4. dist. 115. quæst. 8. art. 3. dub. 9. Panorm. cap. cum in officijs, de testam. Nauar. summa Hispan. cap. 25. num. 128. & opuscul. de reddit. quæst. 3. n. 1. & plures alij, quos refert Couar.

Tertia sententia fatetur cum secunda, non valere dictam consuetudinem, quoad vsus profanos, verum non apponit restrictionem, vt sit in modica quantitate.

Sic sexta conclusio. Clerici ex redditibus Ecclesiasticis ad vsus profanos, & ad augendos cognatos, & alios hæredes, non possunt liberè testari, sicut de bonis patrimonialibus: nec hoc potest defendi, & excusari consuetudine. Probatur, quia dum viuunt, non possunt contra facere; sed habent obligationem dandi superflua pauperibus, & mala consuetudo, quæ contra hoc est, non excusatur, ergo multò minus in morte, vbi maior ratio est, & vbi ius strictius præcipit. Item, quia iura Ecclesiastica liberam horum bonorum in vsus profanos dispositionem prohibentia, sint tam graua & vtilia, & necessaria, & ex maxima causa non est credendum, Papam in hoc consensisse. Item quia, licet prohibitio testandi sit de iure humano, at prohibitio disponendi in vsus non pios, est de iure diuino, & naturali, vt supra dub. 40. dixi, & docet Nauar. dicta quæst. 3. num. 9. ergo consuetudo non potest derogare quo ad hoc secundum. Item quia lex regni disponens, vt seruetur talis consuetudo, intellecta generaliter, scilicet ad omnes vsus, est tantum permissiua, & si aliud disponeret, esset iniusta, vt docet Nauarrus d. quæst. 3. num. 16. Hanc conclusionem tenent contra auctores primæ sententiæ omnes auctores secundæ, & Honcala opus. 2. de reddit. cap. ultimo. Gregor. Lopez p. 1. tit. 6. l. 53. vers. que los puenen. Molina lib. 2. de primog. cap. 10. n. 55. §. 56. 57. Auendaño responso 19. num. 15. & alij.

Septima conclusio. Probabilius est, talem consuetudinem excusare clericos testantes ad vsus pios, etiam in magna, & quantumque quantitate, de redditibus Ecclesiasticis. Ratio, quia prohibitio testandi Clerici ad vsus pios est merè de iure humano; ergo potest consuetudine ius hoc derogari. Item, quia hoc non est onerosum Ecclesiæ, sicut onerosum non esset, & iniuriosum, si Clericus omnes redditus Ecclesiasticos in vita distribuere in vsus pios. Hanc conclusionem, quoad primam partem, tenent omnes auctores primæ, & secundæ sententiæ, & citati in sexta conclusione: quoad secundam verò est contra auctores secundæ sententiæ; sed tenent eam auctores primæ, & Honcala, Auendaño, Gregor. Lopez, Molina ibidem, & Nauar. opus. de reddit. q. 3. n. 10. omnes

omnes enim isti absolutè concedunt, posse Clericos, vbi est consuetudo, testari de redditibus, & non limitant, modò testentur in modica quantitate. Idem tenent quidam docti recentiores in suis scriptis.

Hinc inferitur in nostra Hispania, iure optimo posse omnes Clericos, qui Episcopi non sunt, testari de redditibus Ecclesiasticis (intellige, vt dixi, ad vsus pios.) Ratio, quia est consuetudo præscripta, & quæ in hac parte ius derogauit. Sic testatur lex regni citata, Couar. Perez, Simancas, Sarmiento, Molina, Honcala, Gregor. Lopez, Auendaño, & Nauar. opus. de reddit. quæst. 3. num. 16. sine, dicit hoc ita credi posse.

Tandem tria notanda sunt. Primum est, iuxta extrauagantem quandam Iulij Tertij videri intelligendam hanc conclusionem de fructibus, & redditibus tempore mortis perceptis à beneficiato: secus verò de iis redditibus, qui sibi tempore mortis debebantur, non tamen eos perceperat, nec sibi iam solati erant. nam illa extrauagans iubet, vt debita beneficiati, quæ tempore mortis reperuntur, non soluantur ex redditibus Ecclesiasticis debitis beneficiato, qui sibi nondum solati erant. Verum ista extrauagans recepta non est, vt testatur Nauar. lib. de reddit. q. 2. num. 38. & prædicti recentiores.

Secundo nota, quòd, vbi cumque viget, & obseruatur illa consuetudo, scilicet, vt post mortem beneficiati fructus primi, vel secundi anni sequentis seruentur ipsi beneficiato defuncto, intelligitur non ad hoc, quòd hæredes fruuntur, vel in vsus alios profanos conuertantur; sed ad hoc, vt soluantur defuncti debita, vel pro anima ipsius in pauperes, vel alias pijs causas expendantur. Quare hæredes beneficiarij non poterunt sibi hos fructus accipere, nisi pauperes sint, per viam elemosinæ, vel nisi tantumdem expendissent de suis bonis in soluendum defuncti debitis, vel alijs pijs operibus pro defuncto: patet hoc ex dictis. Ita Nauar. opus. de reddit. quæst. 3. num. 12. citans aliquos, & prædicti recentiores; & hoc est tenendum, licet aliqui, quos refert, & sequitur Couar. dicto cap. cum in officijs, num. 9. dicant contrarium, asserentes, conlangueos, & alios hæredes posse in eis succedere, & beneficiarium ipsis relinquere.

Vltimò nota, inter opera pia, ad quæ possunt Clerici testari, intelligi quæ relinquit cognatis, aut feruis tanquam pauperibus. Item quæ sunt necessaria ad soluendum debita defuncti, & exequias, & c. sicut dixi supra dub. 38. & aliquibus sequentibus, posse in vita disponere. Nauar. quæst. 3. num. 13. l. 4. & quæst. 2. n. 38. Syluest. Clericus 4. q. 3.

DVBIUM LI.

An Episcopi testari possint de redditibus Episcopatus, saltem ad pijs causas.

Si prima conclusio. De bonis patrimonialibus bene possunt Episcopi testari, & ea cuiumque relinquere. Hæc conclusio potest probari eadem ratione, qua probata est conclusio secunda dubij præcedentis: & omnes Doctores pro illa citati faciunt pro ista, & tenet expresse Couar. cap. 1. de testam. num. 3. referens plures, & aliquos textus, qui oppositum docere videntur, explicat: & Mo-

lina lib. 2. de primogeniis, cap. 10. num. 27. & quidam neoterici in suis scriptis.

Nota hic, quòd dum aliquis ex proprijs bonis expendit Episcopus in Ecclesiæ vtilitatem, potest de tanta reddituum Episcopatus quantitate in quosuis vsus testari. Ita iidem Doctores, qui citati sunt conclusione 4. dubij præcedentis, & patet eadem ratione.

Sed dubitatur de acquisitis per Episcopum, ex propria tamen industria post dignitatem adeptam, an sint eiusdem, ita vt liberè de eis valeat testari. Quidam dicunt, non posse; quia auct. licentiam, C. de Episcopo, & clericis, dicitur Episcopo acquiri bona post dignitatem ei aduentitia à cognatis, cæteris bonis Ecclesiæ referentis. & c. 1. de testam. & cap. 1. 12. quæst. 5. tantum permittitur Episcopis de bonis ante dignitatem acquisitis testari. Sic tenet Richard. 4. dist. 45. art. 3. quæst. 1. Iacobus Butrio l. sacrosanctæ, C. de Episc. & cleric. Barb. cap. 1. de testam.

Sic secunda conclusio. Probabilius est, posse Episcopos de talibus bonis ad quosuis vsus testari. Patet, quia talia bona propria industria, & labore acquirunt, & sic sunt illorum absoluti domini absque villo pacto tacito, vel expresso conuertendi in pios vsus, nec aliquo iure prohibentur de iis testari: ex eo enim à canonibus talia bona Ecclesiæ adjudicantur, quia præsumitur ex bonis Ecclesiæ acquisita fuisse. Ita tenent Turrecrem. cap. nulli dubium 12. quæst. 5. num. 2. Couar. cap. 1. de testam. num. 11. Syluest. Clericus 4. quæst. 6. Angel. Clericus 13. num. 5. Panorm. cap. 1. de testam. sine, Cornelius, & Socinus, à Couar. citati, & prædicti neoterici.

Tertia conclusio. Certissimum est apud omnes, non posse Episcopos testari de redditibus Episcopatus, etiam ad pios vsus, absque facultate Papæ. Ratio, quia id iure ipsi prohibetur. cap. Episcopus, cap. sint manifeste 12. quæst. 1. cap. quia Ioannes, & cap. fixum, 12. quæst. 5. cap. 1. cap. ad hoc, cap. cum in officijs, cap. relatum el. 2. de testam. auct. licentiam, C. de Episcop. & clericis; nec est consuetudo in contrarium, vt omnes, quos dubio præcedenti retuli, dicentes, eam esse de alijs Clericis consuetudinem, testantur. Ratio autem, quare ius Episcopis, & Clericis de his redditibus testari interdixit, est, vt scientes, non posse in morte per testamentum disponere, incitarentur ad illa pauperibus distribuendum in vita, & sic fugerent auaritiam.

Quarta conclusio. Priuilegia, quæ Papa Clericis concedit ad testandum, intelliguntur quantum ad vsus pios, non tamen profanos. Ratio, quia intelligenda sunt rationabiliter. Item, quia in dubio non est credendum, Papam vultisse peccare: peccaret tamen, si ad vsus profanos concederet. Item quia, cum sint contra ius commune, in dubio sunt restringenda. Ita Barba, & Cardin. quos refert, & sequitur Nauar. opus. de reddit. q. 3. num. 20. Molina lib. 2. de primog. cap. 10. num. 30. Immo hoc est verum, licet priuilegium dicat, vt possit ad quoscumque vsus testari; nisi expresse dicat, ad profanos: patet eadem ratione. Sic Barba, Cardin. Nauar. & prædictus Magister ibi, & fauet Molina, dicit enim, requiri, vt expresse concedat ad profanos.

Quinta conclusio. Si Papa concedat Clericis facultatem ad testandum, siue ad vsus pios, siue ad profanos, siue cum causa, siue sine illa, valet, &

testamentum erit validum, & sic heredes, vel legatarij in tali testamento constituti non tenebuntur restituere. Ratio, nam, seclusa prohibitione testandi, si ipsi testarentur ad vsus profanos, licet peccarent, tamen verè dominium transferrent, nec accipientes tenerentur restituere, sicut si in vita prodigè donarent, cum sint veri domini; sed prohibitio testandi est de iure humano, & licet ad vsus profanos sit de iure diuino, id tamen est, quoad licitè fieri, non tamen, quoad dominij translationem; sed dispensatio Papæ in iure humano, etiam absque causa, est valida; ergo. Hanc conclusionem, quo ad illam partem, quando absque causa dispensaret ad vsus profanos, tenet Nauarr. *dicta quest. 3, num. 17*. dicitque, non esse tunc peccatum mortale (quamuis peccatum esset, quia absque causa dispensaret in iure humano.) Eandem tenet conclusionem vniuersaliter, etiam quoad vsus profanos, Couar. *cap. cum in officio, de testam. num. 7*. & prædicti recentiores, dicentes, ita esse tenendum, iuxta sententiam asserentem, esse dominos Clericos reddituum.

8 Sexta conclusio. Si sine causa concedat Papa talem facultatem ad vsus profanos, peccat tam ipse, quam tali facultate vtens. Ratio, quia est ius diuinum præcipiens expendi tales redditus in vsus pios. Sic Couar. *num. 11*. & prædicti recentiores, dicentes, esse peccatum mortale.

9 Septima conclusio. Ex graui causa potest Papa licitè concedere talem facultatem ad vsus profanos, vt, si fiat pro graui vtilitate Ecclesiæ, vt, quia est vir nobilis alius de Ecclesiâ benemeritus, vel à quo vtilitas Ecclesiæ speratur. Sic Cordub. *lib. 1, quest. 18, ad 1. & 2*. quia (vt dixi supra) hoc præceptum, licet diuinum sit, est tamen per Papam dispensabile. Molina *vbi supra*. Idem innuit Nauar. *dicto num. 21*. dicit enim, peccare in tali dispensatione, vbi sine causa heret: vbi innuit, non peccare, si cum causa iusta dispenset. Aliam limitationem ponit huic conclusioni Cordub. *ibi*, scilicet modò non concedatur facultas testandi de talibus redditibus in notabili quantitate, ita, vt sit valde onerosa Ecclesiæ; vel pauperum necessitatibus subueniri nequeat, vel in notabilem cultus diuini diminutionem.

10 Vltima conclusio. Papa potest licitè testari de suis redditibus ad vsus pios, non tamen potest licitè ad vsus profanos: sed tamen si ad vsus profanos testetur, valebit dispositio, & testamentum. Pater prima pars, quia id solo iure humano prohibetur, quod Papam non obligat. Patet secunda pars, quia id iure diuino prohibetur; & vtramque partem docet Nauar. *dicta quest. 3, num. 18*. Pater tertia pars ex dictis in quinta conclusione. Quòd, si obicitur, Papam succedentem non admittere legata, etiam ad vsus pios prædecessoris, respondet Nauar. *num. 19*. id iustificari posse ex eo, quòd Papa commutare potest legata ad vsus pios, ad alios vsus pios, vel suos ita necessarios, vt dici possint pji.

DVBIVM LII.

An si Episcopi, vel alij clerici, obrenta à Papa testandi facultate, testentur, & postea istud testamentum reuocent, possint iterum testari.

Duplex est sententia. Prima docet, non posse iterum testari.

Ratio, quia in odiosis, & onerosis simplex concessio solum priorem actum respicit. *cap. non potest, §. 1. de proband. in 6. & l. dicitur promissio, ff. de iure dotium*. Sed hæc concessio, & facultas est odiosa, quia contra ius commune: ergo. Ita tenent Couar. *cap. cum in officio, de testam. num. 8*. Philippus Decius *consil. 512*. Socinus *inior consil. 89, volum. 1*. Tiraquel. *l. bones, §. hoc sermo, ff. de verb. signific. num. 126*.

Secunda sententia tenet, posse iterum testari. Ratio, quia priuilegium debet intelligi secundum naturam materiae, super quam conceditur. *l. in contractibus, §. finali, C. de non numer. pecunia, & l. si vno, ff. locati*. Sed natura testamenti est, vt, quando testator viuus, reuocari possit, & iterum firmari: ergo priuilegium testandi intelligi debet ea lege, vt, quoties testator reuocauerit prius testamentum, possit iterum testari: vnde regula illa intelligitur, scilicet in odiosis simplex concessio respicit solum primum actum, quando primus actus aliquem habuit effectum, qualem non habet testamentum vsque ad testatoris mortem. Ita Nauar. *apud de reddit. quest. 3, num. 23, 24*. Sarmiento *lib. de reddit. part. 4, cap. 4, num. 3*. Molina *lib. 2, de primog. cap. 1, num. 45*. Tello. *l. 4, Tauri, num. 6*. vbi addit, oppositam sententiam nullum iuris saporem habere, & probat latè vsque ad *num. 13*. licet *eo n. 13*. hoc cogitandum relinquat propter auctoritatem oppositum sententiam. Et hæc, vt multò probabilior, est amplianda. Item Tello *l. 3, Tauri num. 1*. Matienzo *lib. ordinam. tit. 4, l. 9, glossa 1, num. 3*.

Hic esset disputandum, an potestas testandi, concedentis morte expirat: sed de hoc *lib. 8, de matrimonio disp. 28, num. 82*.

DVBIVM LIII.

An saltem possint Episcopi morti vicini de redditibus Ecclesiasticis disponere vna donationis ad vsus pios.

Ratio dubitandi, quia idem videtur Episcopos vicinos morti hæc bona donare, & de ipsis testari: & ratio, quare hoc prohibitum est, scilicet, ne auares bona seruent, scientes, posse in morte testari, procedit, si tunc donare possint.

Duplex est sententia.

Prima tenet, posse donare ad vsus pios, verum in modica quantitate. Ratio, quia *cap. ad hæc, de testam. dicitur*, posse Clericum morbo laborantem donare redditus Ecclesiasticos, modò in hac donatione moderamine vtatur. Ita tenent Anchar. Panorm. *Immola*. & Barbat. *dicto cap. ad hæc* (vt eos explicat Sarmiento *lib. de reddit. 2, part. cap. 8, n. 7*. vbi carpit Couar. tuum, & eo quòd pro contraria sententia eos allegat.) Idem videtur sentire Couar. *cap. cum in officio, de testam. num. 5*. & Rosel. *Clericus 4, num. 1*.

Secunda sententia tenet, posse donare in quantitate ad vsus pios.

Insuper dubium est, an, vt talis donatio valeat, requiratur, vt talis Episcopus tradat bona in vita, vel lat sit post mortem fieri traditionem. Duplex est sententia.

Prima tenet, oportere fieri traditionem in vita. Ita Ioan. Andr. Cardin. & Barbat. *dicto cap. ad hæc*. Idem videtur tenere Couar. *dicto num. 5*. Idem videtur

videtur tenere Panorm. *dicto cap. cum in officio, & Syluest. Clericus 4, quest. 3*. & Angel. *Clericus 13, num. 2*. dicit enim Panorm. quem Syluest. & Angel. ad pedem literæ sequuntur, valere donatio, modò beneficiarius actualiter donet in vita, & non relinquat donandum post mortem, non enim valet.

6 Secunda sententia tenet non requiri talem traditionem. Sit

Prima conclusio. Probabilior est, talem Episcopum laborantem morbo, mortique vicinum, posse inter viuos donare ad pias causas quantumcumque ad redditus Ecclesiasticos quantumcumque. Ratio, quia ex eo, quòd Episcopus sit æger, vel sanus, non impedit, quominus suam exequatur obligationem, sed tenetur tales redditus in pios vsus distribuere; ergo etiam æger potest hanc explere obligationem. Item, quia valde absurdum esset, vt redditus Ecclesiasticos, qui pauperibus largiendi sunt, non posset æger donare pauperibus donatione inter viuos, cum tunc id animæ suæ magis conueniens sit. Item, quia tantum interdicitur Episcopis testari, sed non est eadem ratio de donatione inter viuos, quia hæc statim valet, nec reuocari potest, at testamentum solum valet post mortem: tunc enim reuocari potest. Et ad dictum *cap. ad hæc*, quòd huic conclusioni repugnare videtur, respondent Nauar. & Molina *vbi infra*; consule ipsos. Hanc conclusionem tenent Nauar. *opusc. de reddit. quest. 1, n. 86*. & 87. Molina *lib. 2, de primog. cap. 10, num. 40, 42*. Sarmiento *lib. de reddit. part. 4, num. 7, 8*. additque *ibi*, si fiat in vsus profanos, non valere, non quòd eo tempore potestas donandi deficiat, sed quia præsumitur in fraudem fieri. Eandem sententiam videtur tenere plures alij, qui absolute dicunt, valere talem donationem, & non limitant, modò sit in parua quantitate. Hi sunt glossa *12, quest. 1, vers. proprietatem*. Richard. *4, dist. 45, art. 3, quest. 1*. D. Anton. *3, part. tit. 10, c. 3, §. 14*. Gabriel *4, dist. 1, quest. 8, art. 3, dub. 9*. Angel. *Clericus 13, n. 2*. Syluest. *Clericus 4, quest. 3*. & hanc conclusionem tenent etiam Turrec. *cap. nulli dubium, 12, quest. 5, num. 2*. Armil. *verbo Clericus, num. 18*. & docti recentiores in suis scriptis.

7 Nota hic, quòd, eum talis donatio inter viuos sit, requirit, vt sit valida, conditiones, quas materia de donatione dicam requiri, vt donatio valida sit, scilicet, vt ab aliquo acceptetur, vt fiat in quantitate, quæ potest donari: & vt sit irrevocabilis, alias non erit donatio inter viuos; quando verò istæ conditiones, & quomodo requirantur, & ad quas pias sint necessarias, consule materiam de donatione.

8 Secunda conclusio. Probabilior est, non requiri, vt talis donatio sit valida, interuenire rei donatæ traditionem ante mortem Episcopi. Probatur, quia donatio inter viuos non petit rei donatæ traditionem, vt valida sit. *l. si quis argentum, C. de donationibus*; ergo, cum ista sit vera inter viuos donatio, id non exigit, maxime cum ad vsus pios sit: nec Doctores oppositi pro se textum afferunt; nec Panorm. & per consequens nec Angel. & Syluest. tenent, exigi istam traditionem: sed sensus eorum est, teste Nauarro, esse necessarium, donationem fieri, Clerico viuente. Hanc conclusionem tenet Innoc. *dicto cap. ad hæc*. Nauar. *dicta g. 1, num. 39*. prædictus Magister *ibi*. fauētque reliqui Doctores citati, qui asserunt, talem donationem

validam esse, nec apponunt moderationem hanc, scilicet modò interueniat traditio.

Vltima conclusio. Non potest Episcopus donate aliquid de redditibus Ecclesiasticis donatione causa mortis (quid sit donatio causa mortis, consule *lib. 1, de matrim. disp. 5*). Ratio, quia ista donatio reuocabilis est: & sic eadem est ratio prohibitionis testamenti, & donationis causa mortis. Quare in vniuersum est verum, eum qui testari non potest, non posse causam mortis donare, dempto quodam casu filijfamilias, vt latius in materia de donatione; & docet Syluest. cum aliis *verbo donatio, 4, quest. 4*. sic tenet præfatus Magister *ibi*.

DVBIVM LIV.

Qui succedant Clericis ab intestato.

Nota in bonis patrimonialibus, vel quasi patrimonialibus, certum esse succedere consanguineos, qui secundum ius ab intestato succedere solent aliis laicis. Ratio, quia ista censetur propria, & nullum onus annexum habent, & de illis possunt Clerici tam in vita, quam in morte liberè disponere, vt patet ex dictis. Ita Angel. *Clericus 13, num. 13*. Honcala *opusc. 2, de rebus Ecclesiasticis, cap. vltimo*. Rosella *Clericus 4, num. 7*. Syluest. *Clericus 4, quest. 17*. & alij docti recentiores. Additque Syluest. Angel. & Rosella, de iure, si non habeant eos consanguineos, qui ab intestato succedere solent, succedere Ecclesiam ab intestato, etiam in istis Clericorum bonis, per *cap. 2, de success. ab intestato*.

At de redditibus beneficiorum, stando in iure, non succedunt consanguinei: vt latè per Syluest. *Clericus 4, quest. 17*. consule *ibi*, qui succedant stando in iure. Ceterum in Hispania generali consuetudine iam recepta, etiam in istis redditibus, succedunt Clericis non Episcopis ab intestato cognati, qui de iure ab intestato succedere solent aliis laicis. Ita Couar. *cap. cum in officio, de testam. num. 9*. Sarmiento *lib. de redditibus 2, part. cap. 6, n. 1*. & *cap. 8, num. 1*. & *4, part. cap. 1, num. 8*. Simancas *lib. instit. tit. 9, num. 50*. Perez *lib. 5, ordinam. tit. 3, l. 2, fol. 115, & lib. 5, tit. 2, l. 1, fol. 103, vers. Quinta regula*, & inberet feruari hanc consuetudinem *lib. 5, ordinam. tit. 8, l. 13*. additque Perez, si non habeat cognatos, succedere Ecclesiam.

Sic conclusio: Probabilior opinio est, posse in Hispania consanguineos succedere Clericis non Episcopis, etiam in redditibus Ecclesiasticis ab intestato, propter vniuersalem Hispaniæ consuetudinem, modò consanguinei verè egeant, saltem quantum ad statum, vel habeant animum ea bona in pauperes expendendi, vel pias alias causas. Ratio, quia, quantum ad hoc, consuetudo non est irrationabilis, & ita potuit iuri humano aliud circa hanc ab intestato successionem disponendi derogare; non tamen liceret ea bona in vsus profanos expendere, quia, quoad hoc consuetudo esset irrationabilis, iurique diuino aduersa. Probatur, quia in vita ipsius beneficiarii id non possunt facere cognati, ex donatione & consensu expresso ipsius; ergo nec in morte, siquidem non plus iuris habent per successionem, quam per donationem. Item, quia de pensionibus auctores fauentur, etiam ex consensu beneficiarii, & Papæ facultate,

facultate, non posse concedi laicis, nisi vel ob benemerita, vel ob causam aliquam piam, & non ad quosvis usus profanos, quia sunt redditus Ecclesiastici; ergo. Hanc conclusionem posuit quidam doctus Magister ex neotericis in suis scriptis, & colligitur ex omnibus supra dictis.

4. Vtrum autem Episcopi, & beneficiati Religiosi possint de redditibus Ecclesiasticis, quos habent, disponere siue in vita, siue in morte, siue via testamenti, siue via donationis, dixi latè lib. 6. *Summa*, cap. 6. a num. 7. vsque ad 14. & lib. 7. cap. 32. a n. 62. dixi, ad quem pertineant bona acquisita à Religioso creato Episcopo, vel Cardinali, aut translato ad aliud beneficium, aut habente pensionem, aut translato ad diuersi ordinis monasterium, vt superior illius sit.

DVBIVM LV.

An si Prælati conferat alicui beneficium putans illum sanctum, & castum esse, cum non sit, teneatur accipiens beneficium resignare.

1. Vidam asserunt, teneri resignare, si beneficium obtinendi gratia sanctitatem finxerit, secus si is animus abfuerit; quia hoc casu, licet recipiens iniquus sit, at obtinendi modus vitio vacat. Insuper dicunt, si Prælati Clerico beneficium contulerit ob turpem causam, scilicet, quia rem habuit cum sorore, teneri Clericum, veritate comperita, beneficium resignare. Hanc sententiam tulerunt Aleni, 4. part. *quæst.* 86. *membra* 3. art. 2. ad 1. Syluest. *rescriptio* 5. *quæst.* 10. *dicto* 1. Sic tamen

2. Prima conclusio. Licet Clericus beneficium obtinendi gratia sanctitatem simularet, non teneri beneficium hac ratione sibi collatum resignare. Ratio, quia collationes beneficiorum ambigere non licet, quin absolute fiant, & sine conditione, sicut sacramentorum dispensationes, aliis nihil esset in Ecclesia firmum, nec solidum. Unde, qui sub conditione hac beneficia largiretur, non faceret quod intendit Ecclesia. Quare sanctitas illa putata solum est causa mortua. Ita Sotus lib. 9. de iust. *quæst.* 7. art. 3. ad 4. Medina 9. 2. 4. de *rescriptis* sub *finem*. Adrian. 4. *mat. de rescriptis*. *quæst.* Consequenter quæro vtrum indistincte in *solut.* ad 1. Henriquez lib. 7. de *indulgentiis*. cap. 35. num. 5. Manuel in *Bulla compositionis*, num. 48.

3. Secunda conclusio. Est sanctitas illa simulata finalis, ac principalis collationis beneficii causa esset, non teneri recipiens resignare, si idoneus esset, & non plus illi, quam aliis Clericis fuerit debitum beneficium illud. Ratio, quia tunc teneri quis restituere collatum sibi finaliter ob causam falsam, quando id aliis non erat debitum; at hoc beneficium aliis erat debitum Clerico huic, licet non plus ipsi, quam aliis: sicut, si alicui certa pecunie summa pauperibus eroganda committatur, & partem alicui conferat ob consanguinitatem ab illo simulatam tanquam ob finem, qui tamen vere pauper est, non teneri restituere; quia ratio vere paupertatis est sibi debita, licet æquæ aliis. Ita in prælatiorum contingit. Ita Medina *ibi*.

4. Vltima conclusio. Etiam si Clerico illi beneficium ob turpem causam contulerit Episcopus, v.g. quia habuit rem cum sorore ipsius, non teneri Clericus, veritate comperita, beneficium resi-

gnare. Ratio, quia aliis debetur sibi, eo quod dignus est. Ita Medina *dicta quæst.* 24. *fine*.

DVBIVM LVI.

Vtrum possit filius Clerici ex illegitimo matrimonio natus beneficium obtinere, quod vel pater obtinuit, vel in eadem Ecclesia, in qua pater, obtinet beneficium.

Nota quod, licet hoc interdictum fuerit c. 1. 1. & 2. de *filiiis presbyteri*. at archidius id interdicere Concilio Trid. *sess.* 25. cap. 15. de *reformat.* vide de hoc cap. 1. de *accepti. pensidub.* 15. Sic

Prima conclusio. Post huius decreti Concilij Trid. publicationem non poterit quis beneficium Ecclesiasticum acquirere in Ecclesia, in qua eius pater beneficium aliquod obtinuit, etiam si beneficium sit dissimile, etiam si pater Clericus ante hoc decretum è viuis discesserit, & prius quam filio Clerici fuerit beneficium facta collatio. Pater ex eodem decreto, in quo dicitur: *vbi eorum patres beneficium etiam dissimile habent, aut habuerunt*. Immo nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare, neque pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel aliis obtinuerunt, habere eis licet, ex dicto decreto Concilij. Sic Couar. in quibusdam annotationibus circa Trident. quas, cum obiit, propria manu scriptas reliquit.

Secunda conclusio. Poterit quis, etiam post huius decreti publicationem, beneficium, quod pater nunquam obtinuit, retinere, etiam in ea Ecclesia, in qua pater beneficium aliud, in quantum simile, obtinuerat: modo ante huius decreti sanctionem, vel intra tres menses ab eius vinculo pater obierit. Probat, quia Concilium dum dicit, *non liceat*, &c. loquitur, vt in posterum id non licere significet in his, in quibus nouum ius hoc decreto inducitur, de collationibus verò in antiqua dispensatione factis ante Concilium patri Clerico, & filio in eadem Ecclesia tantum decernit, vt intra tres menses non simul sint in eadem Ecclesia pater, & filius; ergo si ante hoc decretum Concilij, vel ante tres menses ab eius vinculo pater moriatur, poterit filius retinere beneficium, quod in eadem Ecclesia ante Concilium obtinuerat, iam enim seruatur intentum Concilij, ne scilicet intra illos tres menses pater, & filius sint in eadem Ecclesia ministrantes. Sic Couar. *vbi supra*, licet Nauar. *cap. si quando, de rescriptis, in ancillario* num. 1. 1. 2. oppositum tenet.

Tertia conclusio. Si pater & filius, etiam ex titulis hoc decretum præcedentibus, in eadem Ecclesia duo beneficia modo obtinent, etiam dissimilia, cogitur filius proprio renunciare beneficio, aut cum alio penitente extra illam Ecclesiam intra trium mensium spatium, aliis ipso iure eo beneficio priuatus exiit; & hoc non obstante quacunque dispensatione. Probat, nam cum dispensatio necessarii requireretur ante Concilium, vt pater, & filius beneficium haberent in eadem Ecclesia, vt patet ex cap. 1. & 2. de *filiiis presbyteri*. & decretum hoc præsupponat, collationes validas fuisse (si quidem de inualidis non opus erat quidquam nouo iure statuere) constat, hoc decretum his dispensationibus tacite derogare. Sic Couar. *vbi supra*.

Nota

5. Nota, idem esse dicendum, & maiori ratione, si pater, & filius iure coadiutorie idem beneficium, etiam ex titulis hoc decretum præcedentibus, obtineant; cogitur enim filius iure coadiutoris renunciare. Couar. *ibidem*.

6. Quarta conclusio. Si pater velit vel renunciare proprio iuri, vel beneficium, quod obtinet, dimittere; potest hoc admitti, nec filius tenetur tunc renunciare: licet enim hoc decretum Concilij iubet, vt filius renunciet, at huius decreti ea fuit mens, quod pater, & filius simul in eadem Ecclesia non ministrent: quod optime seruatur, quousque eorum renunciante. Sic Couar. *vbi supra*.

7. Quinta conclusio. Si pater beneficium obtinuit in Ecclesia, in qua prius filius beneficium, etiam dissimile, canonico titulo obtinuerat, ac tempore huius decreti, vel post uterque ministret in eadem Ecclesia, dubio procul cogendus erit pater beneficium dimittere, non verò filius: hoc enim decretum ideo vult cogi filium beneficium dimittere, quia illud cõtra honestatem publicam, quam veteres canones seculam esse censuerunt, in eadem Ecclesia, in qua pater ministrabat, obtinuit: atque hoc est, quod toto decreto Concilij maxime improbat; ergo si filius canonico titulo absque vlla veterum canonum lesione, & absque vilo publici decoris detrimento beneficium obtinuit, illi imputanda non est parentis culpa, qui postea aduersus Ecclesiasticam disciplinam, & publicum decorem beneficium obtinuit in ea Ecclesia, in qua filius ministrabat iure communi. Sic Couar. *vbi supra*.

8. Vltima conclusio. Si filius ante huius decreti vinculum obtinuit beneficium, quod pater obtinuerat dispensatione legitima Papæ, sic tamen quod pater in eadem Ecclesia non ministrat cum filio; aut si ante hoc decretum, vel eius publicationem pater, & filio simul ministrantibus, pater tempore, quo hoc decretum promulgatum est, obiit, non est cogendus filius hoc beneficium dimittere; habet enim canonico titulum ab hoc decreto non improbatum. Sic Couar. *vbi supra*.

9. Ex his colligitur, hoc Concilij decretum futuris beneficiorum collationes improbare, non verò præteritas; & præteritis collationibus eo tantum casu derogare, quo pater, & filius post hoc decretum in eadem Ecclesia ministrent, nec tunc collationem præteritam nullam esse censet, sed filium cogit, vt permutare beneficium, vel illi renunciare. Dispensationes verò futuræ subreptitiæ sunt censendæ, quoties fuerint contra hoc decretum obventæ, vel aliquam eius partem: præteritæ verò, & illæ, quæ ante hoc decretum sunt impetratæ, tunc non proderunt, cum pater, & filius simul in eadem Ecclesia virtute illarum ministrare velint: priores enim expressè hoc decreto abrogantur; posteriores verò restringuntur, ita vt non possint simul pater, & filius in eadem Ecclesia ministrare. Sic Couar. *vbi supra*.

DVBIVM LVII.

An, qui legitimo titulo carens habet possessionem beneficii, si postea per dispensationem auferatur impedimentum, possit fructus, quos percepit tempore, quo erat incapax, retinere.

1. Sensus huius dubij est, an, quando ille, qui obtinuit beneficium, erat irregularis, vel excom-

municatus, vel aliud habebat impedimentum, ratione cuius erat incapax beneficii, si postea, detecto Pontifici impedimento, obtineat dispensationem in illo, & noua beneficii collatione, possit retinere fructus perceptos tempore, quo erat incapax.

Sic conclusio. Potest optimo iure fructus illos beneficii retinere. Ratio, quia fructus, quos percepit absque legitimo titulo, perinde se habent, ac si beneficium esset vacans, quia nullus habebat legitimum titulum huius beneficii, ac proinde hi fructus proueniunt huic, cui confertur titulus beneficii, quasi nouo beneficiario: nec requiritur alia dispensatio, vt possit fructus retinere, sed per hoc, quod conceditur, vt possit beneficium retinere, conceditur subinde etiam, vt & fructus perceptos. Sic tenet Speculator 1. p. lib. 1. §. *dicendum restat de dispensatione super pluralitate beneficiorum*, n. 22. Nauar. iunior in *lectura*, quam habuit Salmantice super *o. dudum, de prebendis*, quem retulit, ac sequutus est Henriquez in *suis scriptis*. Syluest. *beneficium* §. *initio*, vbi dicit, fructus beneficii vacantis referuari successoribus, & Lambert. de *iure patroni* lib. 2. p. 1. art. 7. n. 2. vbi dicit, dicens esse Innoc. & omnium, quod, nemine possidente beneficium, vel possidente mala fide, fructus pertinent ad proprietarium: & Nauar. lib. 5. *confil. tit. 3. de simonia*, *confil. 15*. dicit, quando beneficium vacat de iure, licet non de facto, fructus pertinent ad eum, qui primò illud canonicè obtinebit.

De obligatione recitandi horas canonicas ratione beneficii Ecclesiastici.

SUMMARIUM.

58. An habens beneficium Ecclesiasticum teneatur recitare horas canonicas.
59. An habet præsimonia teneatur ad horas canonicas.
60. An, qui habet capellaniam, teneatur recitare horas canonicas.
61. An, quando puero confertur aliquod beneficium, vel capellaniam collatiua ante decimum quartum annum ex Romani Pontificis supplementis etiam dispensationes, teneatur ad recitandum horas canonicas.
62. An obtinens capellaniam collatiuam, vel quodvis aliud beneficium, si studio literarum vacet, satisfaciat sua obligationi, si per alium recitet.
63. An habentes pensiones teneatur recitare horas canonicas, vel aliquod aliud.
64. An coadiutor beneficiarius, qui scilicet partem fructuum beneficii percipit, vt ipsum beneficiarium coadiuet, vel propter ipsius senectutem, vel infirmitatem, &c. teneatur ad horas.
65. An is, cui confertur beneficium in commendam, interim, quod alicui datur, teneatur ad horas.
66. An beneficium tenens redditus habens obliget ad recitandum.
67. Que tenent reddituum beneficii excuset ab obligatione recitandi horas canonicas, & que quantitas sufficiens sit ad recitandum.
68. An in capellanis tenentibus hoc sit attendenda respectu fructuum, qui supersunt, dempta elemosina, qua datur pro Missis, ad quas obligat capellaniam.
69. An quadam beneficia parua diocesis Palentina, quas vulgo vocant Gradecias, obligent ad recitandum horas canonicas.

70. An

70. An habens plura beneficia exiguit, quorum quodlibet propter tenuitatem non obligaret ad horas, at omnia simul accedunt ad quantitatem, qual sufficit ad obligandum, teneatur ad horas.
71. An qui habet solum beneficij titulum, & ex eo nullos fructus percipit, teneatur ad horas canonicas.
72. An beneficiarius, qui fructus beneficij non percipit, quia non residet, & solum fructus dantur residentibus, teneatur ad horas.
73. An beneficiarius, qui fructus beneficij non percipit eo, quod est excommunicatus, irregularis, vel suspensus, teneatur recitare.
74. An beneficiarius, qui est suspensus a beneficio ad tempus, & damnatus per iudicem, et non acquireret fructus unius anni, an illo tempore teneatur ad horas.
75. An, si status, vel consuetudine, vel alio privilegio, ut sit in aliquibus Ecclesiis Hispanie, vel Germanie, introductum sit, ut primo anno nil penitus percipiat Canonicus, vel beneficiarius, licet seruiat, teneatur talis eo primo anno recitare.
76. An quando aliquis habet beneficium litigiosum, & ideo non percipit fructus, teneatur recitare.
77. An, quando auctoritate Pape datur alicui tantum titulus beneficij, & alteri reservantur fructus, ille, qui habet titulum sine fructibus, teneatur ad horas.
78. An in casibus, quibus dubio precedenti diximus, quod habens solum titulum beneficij non tenetur recitare, teneatur ad horas canonicas pensionarius ille, qui recipit fructus.
79. An qui plura habet beneficia, teneatur toties horas canonicas recitare.
80. An scholasticus beneficiarius existens in studio, vel ex alia causa absens teneatur ad officium defunctorum, quod in sua Ecclesia dicitur.
81. An Clerici beneficiarii, qui non recitant horas canonicas, teneantur fructus ex beneficio perceptos restituere, stando in solo iure nature ante decretum Concilij Lateranensis.
82. An post Concilij Lateranensis decretum, & motum proprium Pij V. beneficiarii non recitantes, teneantur fructus beneficij restituere.
83. An beneficiarius non recitans teneatur fructus beneficij integre restituere, vel tantum fructus, qui correspondent recitationi, deductis fructibus quos propter alia beneficij ministeria meretur.
84. Quamquam partem obligabimus, ut restituat quilibet beneficiarius pro omissione horarum canonicarum.
85. An, qui recitat officium diuinum sine ulla attentione teneatur restituere fructus.
86. An habens beneficium, qui omittit horas canonicas absque peccato, teneatur fructus restituere.
87. Cui teneatur restituere fructus beneficiarii non recitantes.
88. An Canonici non recitantes horas teneantur restituere fructus fabrica, vel pauperibus, vel potius aliis Canonici.
89. An Canonici, qui choro non interfuerint, lucentur distributiones quotidianas, vel eas teneantur restituere.
90. An Canonici, qui choro non interfuerint, propter morbum corporalem, lucentur distributiones.
91. An quando Canonicus ex propria culpa incidit in morbum absque lucretur distributiones.
92. An Canonici, qui absunt ab officio diuino propter aliquam urgentem necessitatem, ut qui ob pestem fugerint, vel qui a sunt ex detenti, vel iniuste excommunicati, vel expulsi sine sua culpa a

- ciuitate propter seditiones a contrariae factionis hominibus, lucentur distributiones quotidianas.
93. An Canonici, qui non interfuerint diuinis officijs, negotijs Ecclesie sua expediendis preceptis, lucentur distributiones quotidianas.
94. An absentes a loco beneficij, eo, quod sunt in Concilio generali, lucentur distributiones quotidianas.
95. An Canonici existentes in studio, vel lectione Theologiae, vel Episcopi, vel Papa, lucentur distributiones quotidianas.
96. An habens privilegium a Romano Pontifice, et seruiat canonicum per vicarium, vel et recipiat fructus tanquam si presens esset, lucentur distributiones quotidianas, non assistentes officijs diuinis.
97. An quando Canonicus excusatur a choro causa vere necessaria, at illa vere non impediatur absentiam choro, teneatur restituere distributiones, & gratiam si excusatur, ut rudat barbaram, vel et hospitium recipiat, quibus vere indiget, at ea non fecit tempore chori, sed nocte.
98. An Canonicus excidens a choro ante tempus, vel non veniens, singens se habere certam causam ad id, cum tamen non habeat, teneatur restituere distributiones.
99. An Canonici assistentes horis, non tamen cantantes, teneantur restituere distributiones.
100. An Canonici, qui dum sunt in choro non solum non cantant, sed nec attendunt, inuicem confabulantur, dum chorus cantat, teneatur restituere distributiones quotidianas.
101. An Canonicus, qui non recitat officium diuinum, neque in choro, nec privatim, si assistit in choro, teneatur restituere distributiones quotidianas.
102. An Canonici, qui intrando in chorum, indeque egrediendo constitunt signum punctum obseruant, ita ut nec ante egrediantur, nec post permoneant, teneantur restituere distributiones quotidianas.
103. An diebus, quos de reue vacant, concessis Canonici, ut etiam si horis non interfuerint, lucentur distributiones, licite eas acquirant, licet illos male expendant, & absque iusta causa.
104. An Canonici, qui per totam annum non residet, possit fungi diebus, quos vocant de reue.
105. An eadem assistentia requiratur in annuatiariis defunctorum ad ea lucrenda, quam diximus requiri in distributionibus quotidianis.
106. An ei, qui interest diuinis officijs ratione diuorum officiorum, et si est Canonicus, & Decanus, debeantur duplices distributiones quotidianas.
107. An concionator, cui dantur sex dies precedentes concionem, et possit abesse lucrens distributiones, possit illis diebus adesse, & loco illorum alius frui.
108. An, si ceteri Canonici remittant distributiones quotidianas non assistenti horis Canonici, possit ille tunc conscientiam non restituere.
109. An si Canonicus absens restituat distributiones quotidianas aliis Canonici, quibus accersit, & illi distributiones iam restituit, reddat ipsi restituenti, possit talis Canonicus absens illas recipere.
110. An consuetudo inducitur, ut Canonici non assistentes horis lucentur distributiones quotidianas, eas excuset, quominus distributiones perceptas absque assistentia teneantur restituere.
111. An buccifugus dicitur de distributionibus quotidianis locum habeant in Ecclesia, ubi canonicus nullus habent redditus, prater distributiones.

112. An Canonici non assistentes horis, nec recipientes quotidianas distributiones, peccent.
113. An Episcopi teneantur interesse officio diuino in Ecclesia.

DV BIVM LVIII.

An habens beneficium Ecclesiasticum teneatur recitare horas canonicas.

Sit prima conclusio. Habens beneficium tenetur ad horas canonicas: itaque sicut facit ordo sine beneficio obligat ad horas, ita beneficium absque sacro ordine ad eas obligat. Hanc conclusio est omnium Doctorum, & licet non sit expressa in iure, at aperte colligitur ex cap. finali 92. dist. vbi habetur, quod prebyter, aut Diaconus, vel quilibet clericus Ecclesie deputatus ad quotidianum officium tenetur. Vbi per verbum, deputatus, intelligunt Doctores per titulum alicuius beneficij, ut distinguatur ab aliis membris prebyter, & Diaconus: facit etiam pro hoc cap. fin. de rescript. in 6. vbi sic dicitur, Beneficium datur propter officium: sed peculiare, & proprium clericis officium est soluere pensum horarum: ergo. Et tandem clare habetur hanc conclusio in Decreto Concilij Lateranensis sub Leone X. sess. 9. §. statutuus, & in motu proprio Pij Quinti, quae decreta referat Nauarr. summa Lat. c. 25. n. 122. & dicit Nauarr. in sellaneo 97. sine, quod nesciens recitare, potest differe acceptationem beneficij ubi collati, donec seiat recitare.

Secunda conclusio. Beneficia, quae non dantur propter aliquod officium spirituale, sed propter temporale ministerium, non obligant ad recitandum, ut beneficium datum alicui, ut doceat Grammaticam, vel Theologia, vel ut sit sacrista, vel pulset organa. Ratio, quia hi tituli sunt saeculares. Sic Nauarr. cap. quando, cap. 7. Lat. & Hisp. num. 25. & 26. Turrec. c. qui autem, non. 7. dist. 91. Palacios in summa verbo hora. & 4. dist. 15. dist. 9. Syn. verbo hora, quest. 2. Armill. num. 2. Tabien. num. 3. Palud. 4. dist. 15. quest. 5. Pro eadem sententia aperte est Sotus lib. 10. de iustit. quest. 5. art. 3. vers. Secunda conclusio. vbi haec dicit, Quis titulus saeculari decimas percipit, ut Reges, & equites, concionator, lector, non tenentur ad horas; & alij.

Nota, hanc conclusionem limitandam esse, quando beneficium illud non exigeret assistentiam in choro diuinis officijs. Ratio, quia, quando hanc exigit assistentiam, iam videtur titulo spirituali conferri. Sic Palud. Tab. Syluest. & alij.

DV BIVM LIX.

An habens praestimonia teneatur ad horas canonicas.

Dvplex est sententia. Prima docet, non teneri. Ratio, tum quia in Concilio Trid. sess. 23. cap. 18. praestimonia distinguuntur a beneficiis, ibi enim sic dicitur, Nec non beneficia simplicia, vel etiam praestimonia; tum etiam, quia non sunt vera beneficia spiritualia, sed sunt velut quaedam pensiones separate a pinguis beneficiis pro sustentatione pauperum scholasticorum, & hospitalium; ergo non obligant ad recitandum horas canonicas. Vide quidam doctus admodum Magister neotericus dixit, Th. Sanchez Confil. moral. Tom. I.

se credere, quod praestimonia haec fundantur in cap. super specula, de magistris, nam ibi precipitur, ut eligantur iuvenes habiles, & sumptibus Ecclesie incumbant litteris. Hanc docent Medina C. de oratione, quest. de necessitate vocaliter orandi oratione publica. Cordub. summa quest. 186. Tardiuel, quem refert, ac sequitur Palacios 4. dist. 15. dist. 6. fol. 145. Gigas de pensionibus, cap. 28. & alij docti recentiores.

Secunda sententia docet, habentes praestimonia teneri ad horas. Probatur, quia praestimonia sunt vere, & proprie beneficia: quod patet tam ex vfu Ecclesie, & ex cap. quoniam, de concess. praebenda lib. 6. vbi inter alios titulos Ecclesiasticos, numerantur praestimonia. Et confirmatur, quia praestimonia dantur collatione Praelati, sicut alia beneficia. Item non possunt absque simonia vendi, nec redimi; ergo. Et tandem hanc sententiam definit motus proprius Pij Quinti, quem refert Nauarr. summa Latina cap. 25. num. 122. & cap. quando, latine cap. 2. num. 9. Hanc docent Nauarr. ibidem. Medina lib. 1. instruct. cap. 14. s. 11. Cordub. lib. 1. quest. quest. 21. sub finem. Sotus lib. 10. de iustit. 9. s. art. 3. vers. secunda conclusio. Oldradus consil. 81. Sandomal lib. de offic. canonico, s. p. cap. 5. Suarez late, & bene probans tomo 2. de relig. lib. 4. de horis canonicis c. 22. num. 8. & alij docti iuniores.

Sit prima conclusio. Ante motum proprium Pij Quinti prima opinio erat probabilis: at post praedictum motum Pij Quinti erigentes praestimonia in vera beneficia Ecclesiastica, non licet dubitare de obligatione recitandi, ut bene probat Suarez citatus, num. 10.

DV BIVM LX.

An qui habet capellaniam, teneatur recitare horas canonicas.

Nota, duplices esse capellanas: quaedam sunt, quae non requirunt collationem aliquam Praelati, quia ipse fundator voluit non esse necessarium, sed sola sua auctoritate, vel patroni per eum destinati, sit collatio, ut, quando quis relinquit aliquos redditus perpetuos, qui concedantur alicui ea lege, ut quotannis dicat tot Missas; & exprimit fundator, ut ibi ipse, vel patronus nominauerit capellanum, ille ad pacificam capellaniam possessionem nulla indigeat Praelati collatione: & haec dicuntur capellanae non collatae, id est, no collatas. Aliae vero sunt, quae fundantur titulo Ecclesiastico, ita, quod ex fundatoris voluntate requiritur collatio facienda per Praelatum, ut acquiratur legitima possessio capellaniae; & haec dicuntur capellanae collatae, id est, collatas. Sic Cordub. summa quest. 33. Nauarr. cap. quando, cap. 20. Hisp. num. 22. Lat. num. 17. & nonnulli docti recentiores. Sit

Prima conclusio. Capellaniam collatae obligant ad recitandum horas canonicas. Probatur, quia sunt vera beneficia, & dantur clerico titulo clericali auctoritate Ecclesiastica Praelati. Hanc docent Medina C. de oratione, quest. de necessitate vocaliter orandi oratione publica. Manuel 1. tomo summa noue, cap. 141. num. 4. Ledesin. 2. 4. quest. 16. art. 4. dub. 5. Nauarr. & Cordub. vbi supra. Ludouic. Lopez 2. part. instruct. noui, cap. 105. de oratione, fol. 350. Aragon 2. 2. quest. 83. art. 12. dub. 3. sine, fol. 85. 1. & Cordub.

Cordub. *summa* quæst. 186. Pro eadem conclusione sunt Syluest. *verbo beneficium* 1. quæst. 2. Tabien. *beneficium* 2. num. 1. Angel. *verbo beneficium* num. 1. ubi inter beneficia simplicia numerant capellanias. Salzedo *practica* cap. 18. num. 9. Mandos. *reg.* 34. *Cancellar.* quæst. 17. num. 1. ubi alios referunt. Felicianus *de censibus* lib. 2. cap. ultimo. num. 15. ubi alios refert. Vide Gonzalez *in reg.* 8. *Cancellaria* glossa 5. *in principio* per totam, ubi plurima notanda dicit de his capellanis: & vide in eius indice, *verbo Præbenda*, ubi agit de præbendis. Pro eadem sententia sunt Zabarella *Clement. gratia*, de celebrat. *Misf.* Syluest. *verbo hora*, quæst. 2. Arm. & Tabien. *ibi* num. 1. ubi asserunt beneficium, etiam de proprio patrimonio institutum, obligare ad recitandum.

3 Secunda conclusio: Capellania non collata non obligat ad recitandum. Ratio, quia non sunt beneficia, nec dantur alicui clericali titulo, nec Prælati autoritate, sed sunt quidam redditus meræ facultates alicui, siue clerico, siue laico relicti cum onere, ut tot faciant quotannis. Sic Medina, Ledesma. Nauarr. *Cord.* ubi *supra*, & alij recentiores. Hinc

4 Inferitur, quod habens capellaniam, quæ ex testatoris voluntate non est collata, licet postea fuerit collata per Pontificem, & iterum per Episcopum, non tenetur recitare; quia illæ collationes non mutant horum bonorum naturam, & potuerunt id facere ex falsa relatione, vel de facto, & ad maiorem securitatem, non quia hoc esset necessarium. Sic aliqui Doctores neoterici, qui hoc limitant, nisi iam Prælati Ecclesiastici prescripserint ius conferendi hanc capellaniam, quia iam propter prescriptionem censenda esset capellania collatiua, & sic beneficium Ecclesiasticum, & per consequens obligaret ad horas.

DVBIVM LXL

An quando puero confertur aliquod beneficium, vel capellania collata ante decimum quartum annum ex Romani Pontificis suppletis ætatem dispensatione, teneatur ad recitandum horas canonicas.

1 Aliqui docent, non teneri ad recitandum horas canonicas vsque ad decimum quartum annum. Sic nonnulli ex neoteris Magistris admodum docti: aliqui verò dixerunt, non teneri, saltem vsque ad duodecimum, vel decimum tertium annum. Et fundamentum huius sententiæ esse potest doctrina Soti 4. *dist.* 12. q. 1. art. 11. sub finem dicentis, præcepta Ecclesiæ non ligare pueros vsque ad duodecimum annum. Sit tamen

2 Prima conclusio. Non ex hoc, quod Papa supplet ætatem pueri, ut sit beneficij capax, censetur dispensare, ut non teneatur ad horas. Probatur, tum quia diuerse sunt dispensationes, & cum dispensatio sit odiosa, & exorbitans à iure communi, non est extendenda, etiam quia Pontifici, ut supplet ætatem ad beneficium, solet proponi habitus pueri, & ingenium suppletis ætatis defectum. Sic nonnulli valde docti recentiores Magistri.

3 Secunda conclusio. Non est tempus ætatis determinatum, quo recipiens beneficium teneatur

recitare, sed statim ac recipit beneficium, si est rationis compos, & commode potest, quia legere latine nouit, tenetur ad horas. Probatur, quia ius obligat omnes beneficiarios, & certissima sententia est, præcepta Ecclesiæ obligare omnes doli capaces, dempto præcepto ieiunij, ut docet Sotus sibi contrarius, & plures alij, ut late dixi *lib. 1. summa*, cap. 12. num. 6. Sic tenet Nauarr. *quando*, 6. 1. 1. num. 16. & prædicti recentiores: atque ita prima sententia non est probabilis.

Tertia conclusio. Hi excusabuntur à recitatione 4 horarum, si ignorent latine legere, modo dent operam, ut id discant. Ratio, quia pro tunc sunt impotentes ad recitandum. Sic Nauarr. & alij citati.

4 Ultima conclusio. Quando, facta relatione, & quod est ignarus lingua Latine; Papa dispensat cum aliquo ante ætatem, ut obtineat beneficium, censetur etiam dispensare, ut non recitet, donec habeat intelligentiam. Ratio, quia iam ipse videt, esse impotentem ad recitandum. Sic præfati recentiores.

DVBIVM LXII

An obtinens capellaniam collatiuam, vel quoduis aliud beneficium, si studio litterarum vacet, satisfaciat sue obligationi, si per alium recitet.

DVplex est sententia.

1 Prima docet, satisfaciere, si recitet per alium. Sic tenet Landulphus à Sylu. *ubi infra* relatus. Idem Petrus, & Abbas antiquus, quos refert Panorm. *ubi infra*. Idem Lucas de Penna *in hac lege*. C. de proxim. sacro serm. lib. 12. saltem quando sufficiens defectus per vicarium beneficij: & potest probari ex *fin. de magistris*, ubi ratione studij excusantur beneficiarij à residentia in suis beneficiis. Item, quia sufficiens videtur satisfieri beneficio, dum commode per alium seruitur ipsi, & recitatur officium canonicum. Fautur huic sententiæ Greg. Lopez, Syluest. Angelus, Rosell. ubi referentes hanc sententiam, non damnant eam, sed tantum dicunt, oppositam sententiam esse tutiorem.

2 Secunda sententia docet, teneri talem beneficiarium per se ipsum recitare, & nullo modo satisfaciere, si per alium recitet. Probatur, quia obligatio recitandi est personalis, sicut obligatio ieiunandi, & audiendi sacrum, ipsi enim beneficiarium obligat ius ad recitandum; nec *fin. de magistris*, fauet opposita sententiæ, quia seruitur beneficio, & studere sunt incompatibilia; non autem recitare horas, & studere. Hanc sententiam videtur tenere Ioan. Andr. *presbyter de celebrat. Misf.* & eam tenet Panorm. *cap. 1. eod. tit.* & Card. Clemens. 1. *cod. tit.* Syluest. *verbo hora*, q. 2. *dist.* 3. Rosell. *ibi* n. 2. Tab. n. 3. Ang. n. 4. Arm. n. 3. Tutec. *de Eleutherijs*, *dist.* 91. n. 11. Nauarr. *quando*, Lat. c. 11. n. 32. 3. D. Anton. 3. p. tit. 13. c. 4. §. 1. Medina *C. de oratione*, *quæst. de necessitate vocaliter orandi oratione publica*, Ledesma. 2. 4. quæst. 16. art. 4. *dub.* 5. *fine*. Sotus *lib. 10. de iust.* quæst. 5. art. 3. *vers. secunda conclusio*, *fine*. Gregor. Lopez *part. 1. tit. 6. l. 34. vers. Han de decr.* Cordub. *summa* quæst. 186. *vers. lo quinto*, Palacios 4. *dist.* 15. *dist.* 9. fol. 146. pag. 1. & 147. pag. 2.

3 Sit conclusio. Hæc secunda sententia, ut cetera, habenda est, nec opposita est probabilis, quia caret omni fundamento.

DVBIVM

DVBIVM LXIII

An habentes pensiones teneantur recitare horas canonicas, vel aliquid aliud.

1 ET videtur, teneri, quia particeps est fructuum beneficij; ergo sicut sentit commodum, debet & onus sentire.

2 Aliqui dicunt, pensiones obligare ad recitandum, quia asstant, esse beneficia. Pro hac sententia citatur Maioris 4. *dist.* 25. quæst. 5. ad 4. & alij Magistri recentiores hoc tenent de aliquibus pensionibus alij de habente pensionem pro coadiutoria, vel quia iubilatus est; alij verò de pensionibus, quæ concedantur in commutationibus, seu resignationibus; denique alij idem teneverunt de ea, quæ datur propter coadiutoriam Episcopi, vel parochi, quia titulus est clericalis. Sed de hac coadiutoria specialiter *infra* *dub.* sequenti. Atque de prædictis pensionibus vide multa optima apud Gonzalez *reg.* 8. *Cancellaria*, glossa 5. 1010 §. 5. Sit

3 Prima conclusio. Habentes pensiones, quantumvis pingues, non tenentur ad horas canonicas. Probatur, quia pensio non est beneficium. *cap. quoniam*, de *præbend.* in 6. sed est quoddam onus, quod imponitur habenti beneficium, & ius, quod habet pensionarius petendi pensionem ab illo, qui titulum, & beneficium habet. Et confirmatur, quia ideo Pius Quintus obligauit pensionarios (ut dicam *conclusionem* sequenti) ad horas Beatæ Virginis, videns, eos ad horas canonicas non teneri. Sic Cordub. *lib. 1. quæstionarij*, quæst. 25. *sub finem*, & *in summa*, quæst. 186. Sotus *lib. 10. de iust.* quæst. 5. art. 3. *vers. illos autem*. Medina *C. de oratione*, *quæst. de necessitate vocaliter orandi oratione publica*, Ledesma. 2. 4. quæst. 16. art. 4. *dub.* 5. Adrianus *quodlibet* 9. art. 1. ad 5. Sandoal *lib. de offic. canonicis*, 5. part. cap. 5. Palacios *verbo hora*, Greg. Lopez *part. 1. tit. 6. l. 34. vers. han de decr.* Nauarr. *cap. quando*, cap. 7. *Hisp.* num. 24. Lat. num. 25. & cap. 21. num. 9. Caiet. *opus* 17. *responsionum*, *responsio* 10. & alij.

4 Secunda conclusio. Licet secundum ius commune pensionarij ad nullas preces obligentur: at per motum proprium Pij Quinti, quem refert Nauarr. *summa* Lat. cap. 25. n. 122. pensionarij, qui non titulo seculari, sed ut clerici, pensiones percipiunt, tenentur ad officium paruum Beatæ Mariæ, & si id non recitent, tenentur ad restitutionem fructuum, & docet Nauarr. *eodem* cap. 25. num. 108. & *cap. quando* Latine cap. 7. n. 25. & cap. 21. n. 9. & late probant Suarez *tom. 2. de religione* lib. 4. *de horis canonicis* cap. 22. n. 4. & 5. ubi ex dictis Canonibus, & Theologis, vsque timoratorum probat hunc motum proprium esse vsu receptum, & saltem de Hispania ait sibi hoc constare.

5 Quod si sit miles Laurentanus, vulgò habeat Cavalierato, & nubat, credo, quod pensio antea titulo clericali habita, & virtute illius militiæ retenta obliget, quia non mutatur natura pensionis, sed est tantum priuilegium retinendi cum matrimonio, alias, si ille viduus effectus venderet officium, amitteret pensionem, aut iam non retenta priori titulo clericali, sed ratione officij: atque idem dico, si matrimonio inito obtineat pensionem titulo clericali virtute illius officij; est enim dispensatio quædam ad retinendum, vel obtinendum.

Th. Sanchez, Consil. moral. Tom. I.

Tertia conclusio. Melius satisfaciatur huic obligationi pensionarius, si pro officio paruo recitet horas canonicas: & ita si esset aliàs beneficiarius, vel ordine factò initiatus, satisfaceret recitans horas canonicas. Ratio, quia animus Pontificis fuit, ut cum pensionarius perciperet beneficij fructus, ut clericus, recitet aliquid clericorum, ac beneficiariorum more, sed magis recitat ut clericus, recitans horas canonicas; ergo. Item, quia non fuit animus Pontificis magis obligare pensionarios, quam beneficiarios, cum hi plus participant, & potiorum titulum Ecclesiasticum habeant; sed qui est beneficiarius, & subdiaconus non tenetur bis recitare; ergo neque pensionarius, qui est subdiaconus. Sic Suarez citatus num. 6. & Enriquez à me consultus, & credo esse verissimum.

DVBIVM LXIV

An coadiutor beneficiarij, qui scilicet partem fructuum beneficij percipit, ut ipsum beneficium coadiuuet, vel propter ipsius sanctitatem, vel in firmitatem, &c. teneatur ad horas.

Nota ex Palacios 4. *dist.* 15. *dist.* 9. fol. 146. hos coadiutores esse in duplici differentia: quidam enim sunt, qui dantur parochis ob eorum imperitiam, vel impotentiam, vel infirmitatem, & hiis distribuenda est pars fructuum beneficij, ut habetur in Trident. *sess.* 21. cap. 6. & alij (ut liquet) debent esse sacerdotes. Alij verò sunt, qui erant satis in vsu in Ecclesia cathedrali, qui habebant coadiutorias cum futura successione: quas iam prohibet Trident. *sess.* 25. cap. 7. & iam non permittuntur in Ecclesijs, nisi ad certam formam. Et hi coadiutores sepe erant minoribus tantum initiati.

Ratio ergo dubitandi est, ut coadiutor teneatur ad horas, sicut & principalis beneficiarius, quia mittitur in possessionem, sicut ipse, & deseruit Ecclesiæ, & hic titulus est Ecclesiasticus. Et sic alij, ut retuli *dub.* præced. asserunt, teneri ad horas.

Sit conclusio. Coadiutor ratione coadiutorie non tenetur ad horas. Ratio, quia coadiutoria non est beneficium. Item, quia ratione vnus beneficij non debet duo teneri ad horas canonicas, sed principalis tenetur ad horas canonicas; ergo non tenetur ad id coadiutor. Patet minor, quia principalis est verus beneficiarius. Sic Palacios 4. *dist.* 15. *dist.* 9. fol. 146. Nauarr. *cap. quando*, 20. *Hisp.* n. 23. & 24. Lat. n. 18. Medina *C. de oratione*, 9. *de necessitate vocaliter orandi oratione publica*, Ledesma. 2. 4. 9. 16. art. 4. *dub.* 5. & optime Suar. *tom. 2. de relig.* lib. 4. *de horis canonicis*, cap. 22. num. 17. & 19. & alij.

Nota Merinam, & Ledesmam dicere, quod aliquando tenetur coadiutor recitare, scilicet, quando onus Ecclesiæ in defectu principalis in se suscepit. Sed melius Nauarr. & Suarez num. 22. asserunt, nunquam ratione coadiutorie teneri recitare, sed ad id tantum teneri, ad quod constitutus est coadiutor. Vnde hi constitutus est ad dicendas omnes, vel aliquas horas canonicas, ad id tenetur. Sicut, si ex voto se obligaret ad horas, vel partem horarum, teneretur eo modo, quo se obligauit. Nec oblat, quod capiat possessionem, quia non capiat pensionem beneficij, sed coadiutoris beneficiarij.

DV BIVM LXV.

An is, cui confertur beneficium in commendam, interim, quod alicui datur, teneatur ad horas.

Sic conclusio. Iste tenetur ad horas. Ratio, quia, dum habet in commendam, idem onus suscipit, quod beneficiarius, & ius habet ad beneficij fructus percipiendos. Item, quia commendatarius hic titulum habet beneficiarium, quia commenda est titulus canonicus, vt latius habes *dub. 8. de accept. person. & docet glossa cap. nemo, de elect. in 6. Sic Nauarr. cap. quando, cap. 20. Lat. num. 16. Hisp. n. 21. Medina C. de oratione, quest. de necessitate vocabulorum orandi oratione publica. Et docet bene Suarez tomo 2. de relig. lib. 4. de horis canonicis, cap. 22. n. 14. Ledesma 2. 4. quest. 16. art. 4. dub. 5. Palacios 4. dist. 25. dist. 9. fol. 144. Cordub. summa, quest. 186. vbi idem etiam docet de iis, qui beneficia aliorum habent in confidentia & proprio nomine, & percipiunt fructus aliquos.*

DV BIVM LXVI.

An beneficium tenuis redditus habens obligat ad recitandum.

Dvplex est sententia.

Prima docet, beneficium quantumvis tenuis, obligare ad recitandum horas canonicas. Probatur primo ex *cap. Clericus 1. 91. dist. vbi sic dicitur: Clericus qui ali non potest, querat vicium suo officio absque detrimento sui officij. Et loquitur ibi textus de clerico habente beneficium; ergo non obligante beneficij tenuitate tenetur persolvere officium canonicum. Secundo probatur, titulus sufficiens ad obligandum ad horas est beneficium, sed beneficium tenuis est beneficium; ergo obligat, & imputat sibi, qui illud acceptat. Tertio probatur, quia ratione beneficij, etiam exigui, gaudet privilegio fori, licet non deferat habitum, quo non gauderet, etiam minoribus insignitus, per Trident. *sess. 23. cap. 6. Item potest ratione ipsius ad ordines promoueri, & gaudet aliis prerogatiuis, & honoribus beneficiariorum; ergo debet etiam obligari ad onus, scilicet ad horas. Tandem probatur, quia ratio, ob quam beneficiarij tenentur ad horas, non est, quia de bonis Ecclesie se sustentant, quia famuli clericorum de eisdem se sustentant, & non tenentur, sed quia ob beneficium deputantur cultui Ecclesiastico ad laudandum Deum, & rogandum pro populo; sed hoc habent ratione beneficij exigui; ergo. Hanc docent glossa *dicto cap. Clericus 1. vers. vigilijs. & ibi Gofredus, Cardin. Clem. 1. de celebr. Missae. Albertus de Ferrata *trakt. de horis canon. quest. 8. Abul. cap. 6. Math. quest. 93. Palacios 4. dist. 15. dist. 9. fol. 143. Sylva. verbo hora, quest. 2. dicto 2. Tab. n. 2. Arm. n. 1. Kofell. verbo hora, initio. D. Anton. 3. p. tit. 13. cap. 4. §. 1. Turco. cap. 1. dist. 91. n. 8. Couar. lib. 3. variar. c. 13. num. 8. Sandoual lib. de officio canonic. s. p. cap. 5. Cord. summa quest. 186. versio secundo. Franciscus de los Santos lib. de horarum canonicarum persoluitio, impedimento 6. Medina quest. de necessitate vocabulorum orandi oratione publica, versio si quaras. Hostiens. tit. de consecrat. Ecclesia. n. 22. Ioannes Briareth quest. quodlibetica 4. propositio 4. Ledesma 2. 4. q. 16. art. 4. dub. 5.****

Nauarr. *cap. quando, cap. 7. Latine & Hispanice n. 27. & cap. 21. Latine num. 11. & in summa cap. 25. Lat. & Hisp. n. 102. & cap. 28. Hisp. additio ad n. 103. capitus 25. & Suarez tomo 2. de relig. lib. 4. de horis canonicis, cap. 21. num. 9. hanc opinionem speculatiue reputat valde probabilem.*

Secunda sententia docet, beneficium tenuis non obligare ad recitandum horas canonicas, nec partem illarum. Probatur, quia beneficium tenuis non reputatur in iure beneficium, cum parum pro nihilo reputetur, Cuius signum est, quod plura huiusmodi beneficia sunt compatibilia. Secundo probatur, quia obligatio dicendi horas in beneficij confurgit ex accepto stipendio, & mercede; cuius signum est, quod, quando nullos fructus capiat, nec capere potest beneficiarius ex beneficij, non tenetur ad horas, vt etiam plures Doctores primae sententiae fatentur, & constat *infra*; ergo quando beneficium est aded tenue, vt pro nihilo reputetur, non inducet hanc obligationem. Hanc tenent Sotus lib. 10. de iustit. quest. 5. art. 3. vers. *dubium autem*. Palacios verbo *hora*, & quamplurimi ex neotericeis valde docti Magistri a me consulti. Idem tenent plures viri docti, & probi, vt refert Nauarr. *dicto cap. quando, cap. 7. num. 27. & est communis modo recentiorum.*

Sic conclusio. Licet prior sententia probabilior sit, haec posterior est probabilior in praxi.

Ad primum in oppositum respondetur, quod non loquitur illud caput de officio canonico, sed intelligitur de ea parte officij, quae respicit animarum curam, quae absque detrimento proximi nequit praetermitti, vel si loquatur de officio canonico, loquitur de beneficio, quod non fat est ad omnimodam sustentationem; at fat est ad bonam partem, id enim obligat ad horas, vt dicam *dubio sequenti.*

Ad secundum, & quartum patet ex dictis. Ad tertium dico, quod in fauorabilibus, quae competunt ratione solius tituli, id habet verum; at in onere, quod conuenit ratione stipendij beneficij, quale est horas recitare, non habet verum.

DV BIVM LXVII.

Quae tenuitas reddituum beneficij excuset ab obligatione recitandi horas canonicas, & quae quantitas sufficiens sit ad obligandum.

Sic prima conclusio. Quando beneficium, licet non fat sit ad integram sustentationem, sufficit tamen ad bonam partem sustentationis, tenetur illud habens ad horas. Ratio, quia tale stipendium moraliter censetur alicuius momenti. Hanc tenent Sotus lib. 10. de iust. q. 5. art. 3. vers. *dubium autem*. Palacios in *summa, verbo hora*. Suarez citatus *dub. praeced. n. 10. & 11. & nonnulli docti neoterici.*

Secunda conclusio. Quando beneficij fructus sunt adeo tenues, vt non praesent bonam sustentationis partem, non obligat ad recitandum. Hanc probauit *dub. praecedenti*, & tenent omnes Doctores ibi citati.

Nota, aliquos Thomistas asserere, quod, si beneficium erat tantum quinque ducatorum, ad nil tenetur beneficiarius; sed, si valet duodecim, vel decem & quinque nummos aureos, tenetur beneficiarius non ad omnes horas, sed ad partem horarum arbitrio boni viri. Sed hoc caret fundamento:

mento: & ideo verius est, quod si beneficium praestit bonam sustentationis partem, tenetur beneficiarius ad omnes horas; si autem minorem partem praestit, ad nil tenetur. Sic aliqui docti recentiores.

Tertia conclusio. Dicitur bona pars sustentationis hac regula, quando fructus non praestant beneficiario integram sustentationem, nec dimidiam partem, nec tertiam, nec eam, quae declinat in tertiam partem, sed quae sit tantum quarta pars, vel magis in quartam declinet, non videtur bona pars sustentationis; vnde ea dicitur bona pars sustentationis, quae est tertia pars, vel magis in tertiam declinat, vt tenet Suarez *supra*, & nomine sustentationis intelliguntur non tantum alimenta ad corpus, sed etiam moderatus victus, & vestitus, habitatio, & omnia alia hoc modo necessaria ad moderatam vitam, ac si nihil aliud haberet beneficiarius ad sustentationem; quia id esset per accidens. Ad quod considerandum necessaria est consideratio diuersitatis temporum, & locorum; quia diuersis temporibus, & locis carius valent res: similiter decentia vestitus diuersis in locis diuersimode consideratur, v. g. si pro integris alimentis indigeat beneficiarius quadraginta aureis, si fructus beneficij sint decem aurei, non tenetur recitare, quia sunt quarta pars sustentationis; nec, si sint tredecim, quia plus declinat in quartam partem. Sic nonnulli docti neoterici.

Ultima conclusio. Licet non possit assignari certa quantitas fructuum beneficij, quae obliget ad recitandum, sed pensanda est prudentis arbitrio, iuxta conclusionem praecedentem, attenda ratione prouinciarum, & locorum: nam vbi minor est pecunia, sufficit ad integram sustentationem. Minor quoque summa sufficit ad bonam partem illius; at, communiter loquendo, potest dici, quod iis temporibus, quando fructus beneficij sunt decem & sex aurei, non censetur bona pars sustentationis, nec tenetur beneficiarij ad recitandum: at quando excedunt decem & sex aureos, tenetur recitare, quia censetur bona pars. Sic dixerunt quamplurimi recentiores, maxime docti Magistri a me consulti, & alij viri ex neotericeis Magistri in suis scriptis. Faer Dominicus a Soto de hac te consulens, quia, quamuis ponat pro bona parte sustentationis, quando fructus sunt octo aurei numi; at his temporibus minus sunt decem, & sex aurei, quam ab hinc triginta annis, quando scripsit Soto octo aurei, cum res modo multo cariori pretio venundentur. Immo P. D. Enriquez retulit mihi, quod consulens Soto de beneficio, cuius redditus erant decem, & sex numi aurei, respondit, non obligare ad recitandum: & quidam maxime doctus recentior dixit, non minus, quam viginti aureos obligare.

DV BIVM LXVIII.

An in capellanis tenuitas haec sit attendenda respectu fructuum, qui superiunt, dempta elemosyna, qua datur pro Missis, ad quas obligat capellania.

Dvplex est sententia.

Prima docet, omnes fructus capellaniae esse computandos, etiam eos, qui dantur pro Missis. Ratio, quia vere omnes ij sunt fructus beneficij. Et confirmatur, quia alias in beneficio curato esset idem dicendum, scilicet, quod si dempta ea

Th. Sanchez. Consil. moral. Tom. I.

parte fructuum, quae correspondet Missis, quas tenetur curatus facere pro populo, & aliis ministris, ad quas obligat beneficium, fructus, qui superiunt, essent exigui, non obligaret ad recitandum. Sic nonnulli ex neotericeis viri docti.

Secunda sententia docet, attendendam esse hanc tenuitatem respectu fructuum, qui superiunt, dempta elemosyna, quae datur pro Missis, ad quas obligat capellania. Ratio, quia obligatio dicendi horas canonicas confurgit ex accepto stipendio, & mercede, vt *supra dub. 66. dictum est. Sed stipendium, quod datur pro Missis, non est stipendium, quod datur pro beneficio, nec pro recitatione horarum, quia clericus non beneficiarius, si faceret illa sacra, daretur, illudque lucraretur, licet non recitaret; ergo. Et confirmatur, quia vt *infra* probabitur licet capellanus non recitet, non tenetur restituere fructus, qui correspondent illis Missis; cum tamen teneatur restituere fructus correspondentes beneficio; ergo illi fructus non correspondent beneficio, nec dantur pro recitatione. Hanc tenent nonnulli neoterici admodum docti; & videtur mihi intelligenda, & probabilior, modò deducatur tantum stipendium, quod communiter aliis clericis pro Missis solet distribui; nam auctus, quod tribuitur pro Missa capellaniae, est ratione beneficij.*

DV BIVM LXIX.

An quadam beneficia parua diocesis Palentina, quae vulgo dicuntur Graderias, obligent ad recitandum horas canonicas.

Quidam docti recentiores in suis scriptis dixerunt hunc habentem graderiam, non teneri recitare, nisi canticum graduum; si ita est in usu in illa diocesi; immo refert aliquis ex illis, se audiuisset, hunc usum esse confirmatum per Sedem Apostolicam; addit tamen se non potuisse certam huius rei rationem inuenire, licet diligenter exquireret.

Sic tamen conclusio. Haec graderia obligant ad recitandum, quando sufficientes habent redditus, sicut & reliqua beneficia. Et forte vsus, qui obtinuit, vt hi non recitent, est quia communiter haec graderia habent tenues redditus; at, vbi habent sufficientes redditus, obligabunt. Probatur, quia sunt vera beneficia; & dari non possunt, nisi clerico primae tonsurae, & per Episcopi collationem. Sic quamplurimi valde docti recentiores Magistri.

Nota, quod, cum de his graderiis non sit ita certum, quod obligent, & sit aliquis vsus non recitandi, posset minor scrupulo de his, quam de aliis beneficiis iudicari; & ita, si fructus non excederent viginti nummos aureos, posset permitti, vt non recitaret. Sic ex neotericeis aliqui viri docti.

DV BIVM LXX.

An habens plura beneficia exigua, quorum quodlibet propter tenuitatem non obligaret ad horas, at omnia simul accedunt ad quantitatem, quae sufficit ad obligandum, teneatur ad horas.

Responderetur, teneri in hoc casu recitare. Ratio, quia recipit stipendium Ecclesiasticum, &